

RESEARCH INTERNATIONAL

POSTAWY WOBEC INTEGRACJI Z UNIĄ EUROPEJSKĄ

PREZENTACJA WYNIKÓW BADAŃ JAKOŚCIOWYCH I
ILOŚCIOWYCH

MARZEC, 2003

SPIS TREŚCI

OPIS I CELE BADAŃ

ZAINTERESOWANIE PROCESEM INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ

OCENA KONIUNKTURY W ROLNICTWIE I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

KORZYŚCI I STRATY ZWIĄZANE Z INTEGRACJĄ EUROPEJSKĄ

CO SIĘ ZMIENI PO WEJŚCIU DO UNII?

POTRZEBY INFORAMCYJNE

REFERENDUM

OPIS I CELE BADAŃ

OPIS I CELE BADAŃ

- W styczniu i lutym 2003 Instytut Badania Opinii i Rynku PENTOR zrealizował na zlecenie **Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej** badania jakościowe oraz ilościowe, których głównym celem było poznanie postaw społecznych na temat Unii Europejskiej.

OPIS I CELE BADAŃ

- **Badaniami jakościowymi objęci zostali rolnicy i przedsiębiorcy, ich celem było określenie:**
 - stanu wiedzy na temat Unii Europejskiej,
 - nadziei i postrzeganych korzyści związanych z przystąpieniem Polski do struktur Unii,
 - postrzeganych zagrożeń i barier.

- **Badania ilościowe przeprowadzone były na reprezentatywnej próbie Polaków i ich celem było określenie:**
 - stopnia akceptacji społecznej dla poglądów prezentowanych przez rolników i przedsiębiorców,
 - stopnia społecznego zainteresowania problematyką integracji,
 - odczuć - postrzeganych korzyści i strat związanych z integracją.

Badania Jakościowe

- Badania zrealizowano metodą zogniskowanych dyskusji grupowych.
- W dniach 17 -22.01.2003 przeprowadzono 6 grup dyskusyjnych.

○ ROLNICY

Grupa 1: 18.01.2003
gospodarstwa do 5 ha
Biłgoraj woj. Lubelskie

Grupa 2: 21.01.2003
gospodarstwa 10 - 20 ha
Ostrów Mazowiecka
woj. Mazowieckie

Grupa 3: 22.01.2003
gospodarstwa 20 - 50 ha
Śrem, Wielkopolska

BADANIA JAKOŚCIOWE

○ MSP

Grupa 4: 17.01.2003

Firmy małe, poniżej 10 osób

Lublin

Grupa 5: 22.01.2003

Firmy średnie/ małe 10 - 50 osób

Poznań

Grupa 6: 21.01.2003

Firmy średnie/ większe 50 – 250 osób

Katowice

BADANIA ILOŚCIOWE

- **Badania ilościowe przeprowadzone zostały w dn. 22-23 luty 2003**
 - **Próba reprezentatywna dla ogółu Polaków powyżej 15 roku życia,**
 - **N = 1000.**
- **Badania zrealizowane zostały metodą wywiadów bezpośrednich.**
- **Maksymalny błąd statystyczny przy tej wielkości próby (1000 osób) wynosi 3,2% przy poziomie ufności 95%.**

ZAINTERESOWANIE PROCESEM INTEGRACJI Z UNIĄ EUROPEJSKĄ

ZAINTERESOWANIE INTEGRACJĄ BADANIA JAKOŚCIOWE

- **Mieszkańcy wsi przejawiają ograniczone zainteresowanie procesem integracji i uważają entuzjazm elit politycznych oraz mieszkańców miast za nieuzasadniony.**

W telewizji pokazuje się propagandę sukcesu, w Hiszpanii po drzewkiem oliwnym sobie rolnicy odpoczywają, a my gdzie? Jaki to sens?

[rolnicy 10-20 ha, Mazowieckie]

- **Przedsiębiorcy i przedstawiciele kadry zarządzającej wyrażali natomiast przekonanie, iż wstąpienie Polski do Unii Europejskiej będzie faktem o dużym znaczeniu dla polskich firm i przejawiali znaczne zainteresowanie tym procesem.**

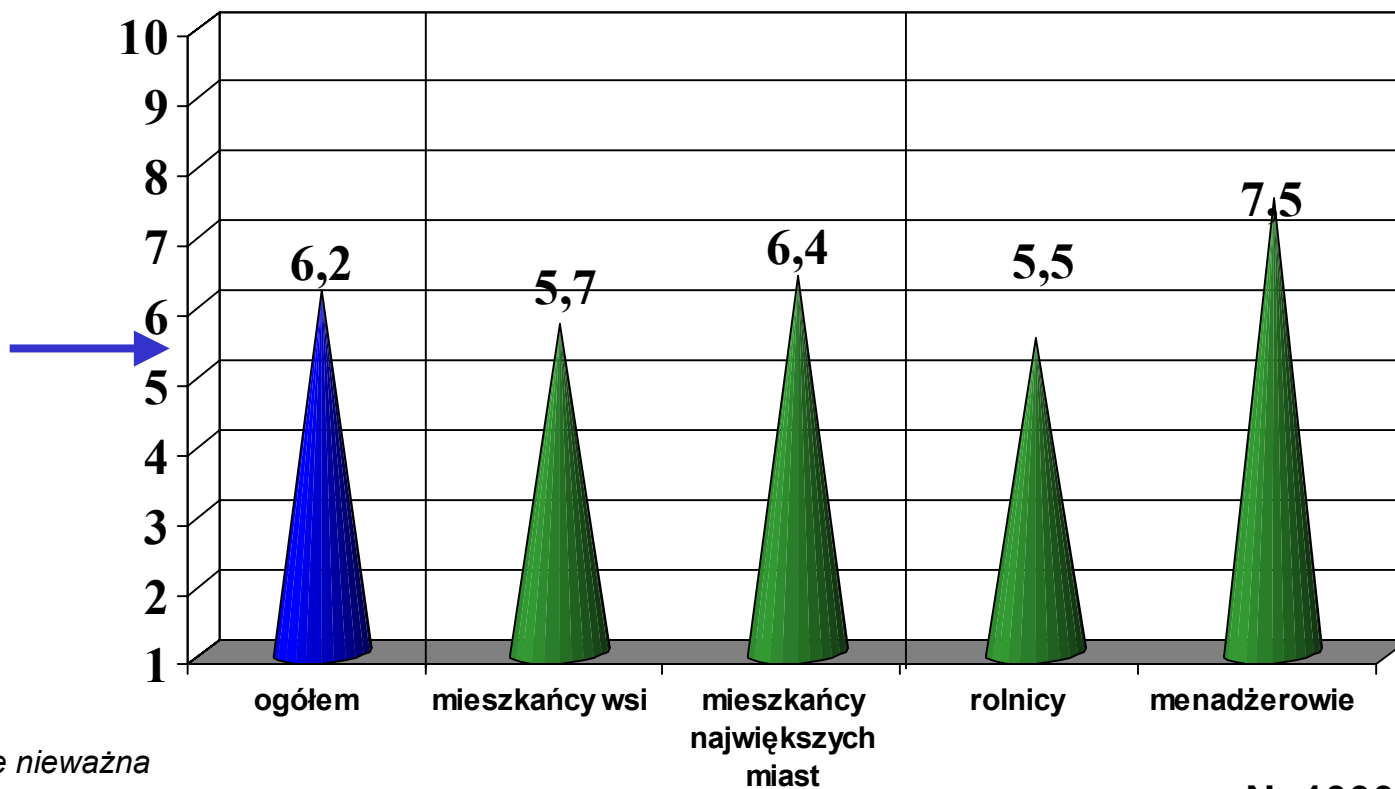
ZAINTERESOWANIE INTEGRACJĄ BADANIA ILOŚCIOWE

- Polacy przykładają **dość umiarkowaną wagę** do procesu integracji.
 - Jedynie co trzeci badany uznaje tą kwestię za bardzo ważną bądź ważną.
- Odmiennie podejście rolników i menadżerów dobrze ilustrują badania ilościowe.
- **Rolnicy i mieszkańcy wsi** w porównaniu z ogółem społeczeństwa traktują kwestię integracji europejskiej jako stosunkowo mniej ważną,
- **Menadżerowie i prywatni przedsiębiorcy** przykładają do niej dużo większą wagę.

Na skali od 1 do 10 proszę powiedzieć jak osobście ważna jest dla Pana(i) kwestia integracji Polski z Unią Europejską?
średnie

Bardzo ważna

Zupełnie nieważna

N=1000

ZAINTERESOWANIE INTEGRACJĄ

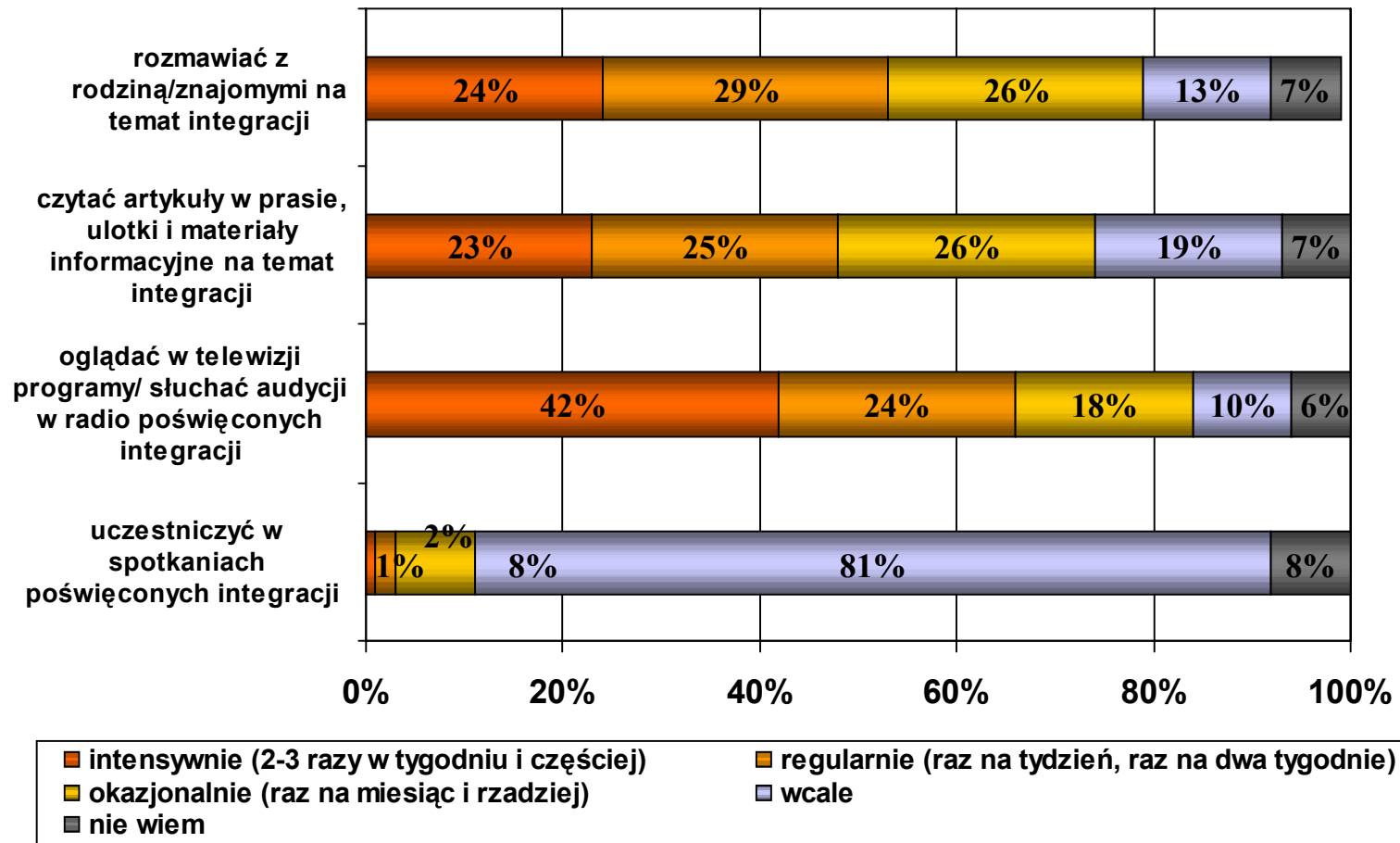
- Eksplorując zainteresowanie integracją pytaliśmy badanych jak często zdarza im się:

**2-3 RAZY W TYGODNIU I
CZĘŚCIEJ**

- rozmawiać o integracji, **24%**
 - czytać o niej, **23%**
 - śledzić tę problematykę w radiu i telewizji, **42%**
 - uczestniczyć w spotkaniach. **1%**
- Wyniki te potwierdzają tezę, że na początku 2003 **zainteresowanie problematyką integracji jest umiarkowane.**

Jak często zdarza się Pan(i)...?

N=1000

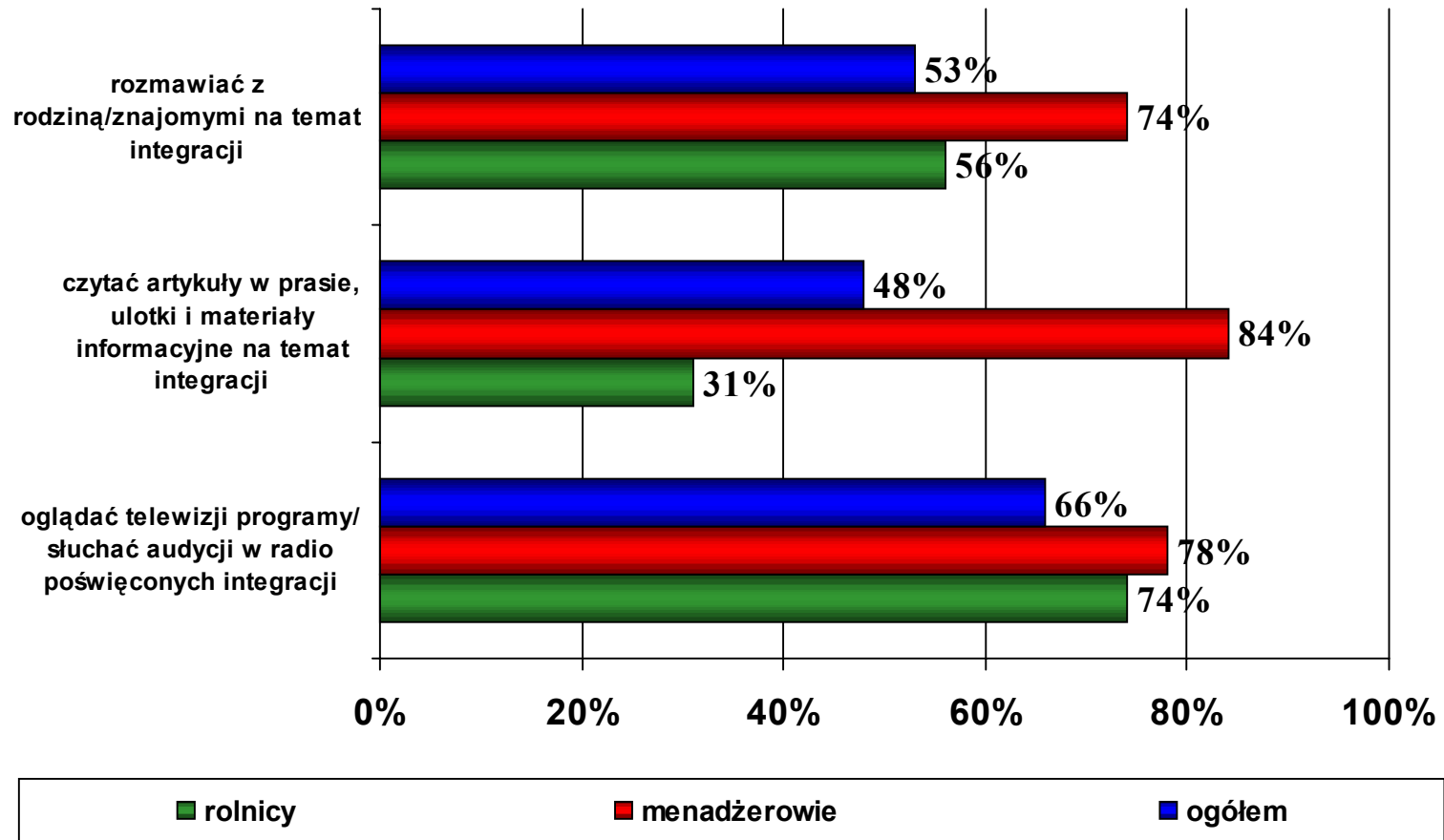
ZAINERESOWANIE INTEGRACJĄ - ROLNICY I MENADŻEROWIE

- **Menadżerowie:** W porównaniu z ogółem społeczeństwa częściej:
 - rozmawiają na temat Unii,
 - czytają o niej oraz
 - oglądają i słuchają programy jej poświęcone.

- **Rolnicy:**
 - częściej niż reszta Polaków mają kontakt z Unią za pośrednictwem radia i telewizji,
 - zdecydowanie rzadziej czytają o niej w prasie lub materiałach informacyjnych.

Intensywne oraz regularne zainteresowanie problematyką integracji

N=1000

**OCENA OBECNEJ KONIUNKTURY PRZEZ
ROLNIKÓW I PRZEDSIĘBIORCÓW
(BADANIA JAKOŚCIOWE)**

KONIUNKTURA W ROLNICTWIE

Lepiej się opłaca trzymać dwóch rencistów, niż 1000 świń hodowlanych.

- We wszystkich grupach respondenci byli zgodni, że **rolnictwo polskie znajduje się w bardzo trudnym położeniu.**
- Podstawowym problemem rolnictwa jest **brak możliwości racjonalnego planowania produkcji.**
- Stan taki, jak zgodnie stwierdzają rolnicy, to wynik wieloletnich zaniedbań polskiego rządu, który nie wypracował polityki rolnej i metod planowania produkcji.
- Obecnie, co stwierdzano we wszystkich grupach, **produkcja rolnicza jest nieopłacalna**, nie zapewnia rolnikom środków na utrzymanie i na rozwój gospodarstw.
 - Niska opłacalność produkcji rolnej jest szczególnie widoczna w małych gospodarstwach, o areale poniżej 5 ha.

KONIUNKTURA W ROLNICTWIE

- Rolnicy silnie podkreślali, że **brakuje im możliwości uzyskania kredytu.**
- Niektórzy twierdzą, że pracownicy banków są uprzedzeni wobec rolnictwa i słysząc, że kredyt chce wziąć rolnik, z góry odmawiają.

Ja chcę kupić prasę do słomy i zadzwoniłem do komisju w Kalinowicach i powiedział mi, że od 9,5 tysiąca to są prasy, mogę wziąć nawet na 10 lat, ale żeby ją wziąć, to muszę mieć minimum 800 zł dochodu, a z czego?

[rolnicy do 5 ha, Lubelskie]

SILNE STRONY POLSKIEGO ROLNICTWA

○ Niskie zużycie nawozów i środków ochrony, a także mała popularność konserwantów i sztucznych substancji poprawiających wygląd produktów spożywczych sprawiają, że **Polska żywność** jest – w opinii rolników:

- zdecydowanie **bardziej naturalna**
- **zdrowsza**
- **smaczniejsza** niż podobne produkty z krajów Unii Europejskiej.

SILNE STRONY POLSKIEGO ROLNICTWA

U nas jest miłość do tej ziemi, on sobie chleba nie kupi a koniowi da. Na Zachodzie tego nie ma, u nas nie ma ekonomii, nie wiem jak to nazwać – miłość.

Ja widzę, że się nie opłaca, ale mimo to sercem jestem związana z tym gospodarstwem, nie było by mi łatwo się rozstać.

Mój ojciec, tak kocha to, że zamiast odpocząć na emeryturze, to bierze wiadra i do roboty, on popatrzy jak świnki jedzą, wie która ma plamkę za uchem. Oni się tego boją, Zachód, tego przywiązania, miłości do ziemi.

[rolnicy 10-20 ha, Mazowieckie]

OBECNA KONIUNKTURA- PROBLEMY PRZEDSIĘBIORSTW

- **Obecna koniunktura** oceniana jest przez przedstawicieli przedsiębiorców i kadry zarządzającej jako **niesprzyjająca prowadzeniu działalności gospodarczej**.
- **Najgorzej** oceniali ją drobni przedsiębiorcy oraz firmy dostarczające swoje towary i usługi wyłącznie na **rynek wewnętrzny**, nie posiadające powiązań gospodarczych z zagranicznymi kooperantami.
- **Ocena sytuacji gospodarczej** była **nieco lepsza wśród przedstawicieli średniego i większego biznesu**, a zwłaszcza eksporterów oraz kadry zarządzającej lokalnymi jednostkami gospodarczymi firm o międzynarodowym zasięgu działania.

OBECNA KONIUNKTURA- PROBLEMY PRZEDSIĘBIORSTW

- **Najważniejsze problemy, z jakimi borykają się przedsiębiorcy to:**
 - nieuczciwa konkurencja,
 - niezadowalający popyt na towary i usługi,
 - niska płynność finansowa
 - mała dostępność kredytów inwestycyjnych.

OBECNA KONIUNKTURA - PROBLEMY PRZEDSIĘBIORSTW

- Zdaniem przedsiębiorców, **prowadzeniu działalności gospodarczej w dzisiejszych czasach nie sprzyjają także przepisy prawne.**
- Problemy najczęściej wymieniane przez dyskutantów we wszystkich grupach dyskusyjnych, to:
 - wysokie podatki i świadczenia wobec ZUS,
 - skomplikowany język prawny
 - brak publikacji umożliwiających jednoznaczną interpretację przepisów prawa.

Same opłaty stałe, np. ZUS, to są duże koszty. Żeby wyjść na swoje, czasami się trzeba naprawdę napracować, żeby zarobić na opłaty stałe, a jak się ma jeszcze pracowników, to jest już duży koszt.

**WIELKOŚĆ
PODMIOTÓW**

MAŁE

**ŚREDNIE/
MAŁE**

**ŚREDNIE/
DUŻE**

KONIUNKTURA

ROLNICY

MSP

○ **Dramatycznie zła**

○ **Zła**

○ **Bardzo zła**

○ **Raczej zła**

DZIAŁANIA PRZYSTOSOWAWCZE

WIELKOŚĆ
PODMIOTÓW

ROLNICY

MSP

MAŁE

- Brak działań przystosowawczych

- Poprawa jakości produktów
- Zdobywanie nowych rynków
- Zakup nowych maszyn, narzędzi

ŚREDNIE/
MAŁE

- Modernizacja obór i chlewni
- Nowoczesne metody hodowli
- Normy jakości
- „Unia narzuca Polsce bardzo surowe wymagania”

- Starania o ISO
- Zdobywanie uprawnień i podnoszenie kwalifikacji
- Kursy i szkolenie personelu
- Poszerzanie asortymentu produktów

ŚREDNIE/
DUŻE

KORZYŚCI I STRATY ZWIĄZANE Z INTEGRACJĄ EUROPEJSKĄ

KORZYŚCI I STRATY - ROLNICY (BADANIA JAKOSCIOWE)

○ Rolnicy sądzą, że **stracą wskutek integracji z UE i znajdą się w trudnym położeniu ekonomicznym.**

My nie mamy żadnej korzyści z Unii, bo my zostaniemy pochłonięci, pogrzebani całkowicie.

[rolnicy do 5 ha, Lubelskie]

Nikt się nie liczy, co się stanie z tym rolnikiem, z jego rodziną, z czego utrzymanie.

[rolnicy 21 i więcej ha, Wielkopolska]

W telewizji pokazuje się propagandę sukcesu, w Hiszpanii po drzewkiem oliwnym sobie rolnicy odpoczywają, a my gdzie? Jaki to sens?

[rolnicy 10-20 ha, Mazowieckie]

KORZYŚCI I STRATY - PRZEDSIĘBIORCY (BADANIA JAKOŚCIOWE)

- **Przedsiębiorcy** ze zbliżającą się akcesją naszego kraju wiążą się zarówno obawy, jak i nadzieje.
- **Strach przed przyszłością** towarzyszy przede wszystkim **drobnym przedsiębiorcom**, właścicielom rodzinnych “biznesów”,
- choć jest on także odczuwany, lecz w mniejszym nasileniu, przez **większych przedsiębiorców**.

Ja wierzę w to, że UE coś spowoduje, że coś drgnie, że coś ruszy, że ludzie będą mieli więcej pieniędzy. Jeżeli będą mieli więcej pieniędzy, na pewno się zmieni i to nie tylko w mojej branży (aranżacja), wszędzie się zmieni.

Przede wszystkim tak patrząc na Europę, to jest to jakaś jasność, są tam jasne reguły, a w Polsce to jest wolna amerykanka.

STRATY ZWIĄZANE Z WEJŚCIEM DO UNII- BADANIA JAKOŚCIOWE

WIELKOŚĆ
PODMIOTÓW

ROLNICY

MSP

MAŁE

- Zmniejszenie dofinansowania rolnictwa
- Upadek wielu gospodarstw
- Ekspansja silnych firm zagranicznych
- Spekulacja ziemią
- Brak zainteresowania władz rolnikami
- Przenikanie obcych postaw kulturowych (liberalizm)

- Osłabienie pozycji na rynku lokalnym
- Potężna kapitałowo konkurencja
- Wyparcie Polaków z rynku
- Obniżenie dochodów
- Wzrost bezrobocia
- Wzrost cen
- Wzrost kosztów życia

ŚREDNIE/
MAŁE

ŚREDNIE/
DUŻE

KORZYŚCI ZWIĄZNE Z WEJŚCIEJ DO UNII- BADANIA JAKOŚCIOWE

WIELKOŚĆ
PODMIOTÓW

ROLNICY

MSP

MAŁE

- **Produkcja:**
 - owoców
 - warzyw
 - agroturystyka

- Ujednolicenie i uproszczenie prawa
- Wprowadzenie klarownych zasad obrotu gospodarczego

ŚREDNIE/
MAŁE

- Jednoczenie się, grupy producenckie, duże farmy

- Prosty system kredytowy
- Większa dostępność kredytów
- Ożywienie gospodarcze
- Spadek bezrobocia

ŚREDNIE/
DUŻE

- **Produkcja:**
 - mleka
 - bydła
 - żywności ekologicznej

- Poprawa jakości produktów i usług
- Podwyższenie standardu życia
- Swoboda przemieszczania się

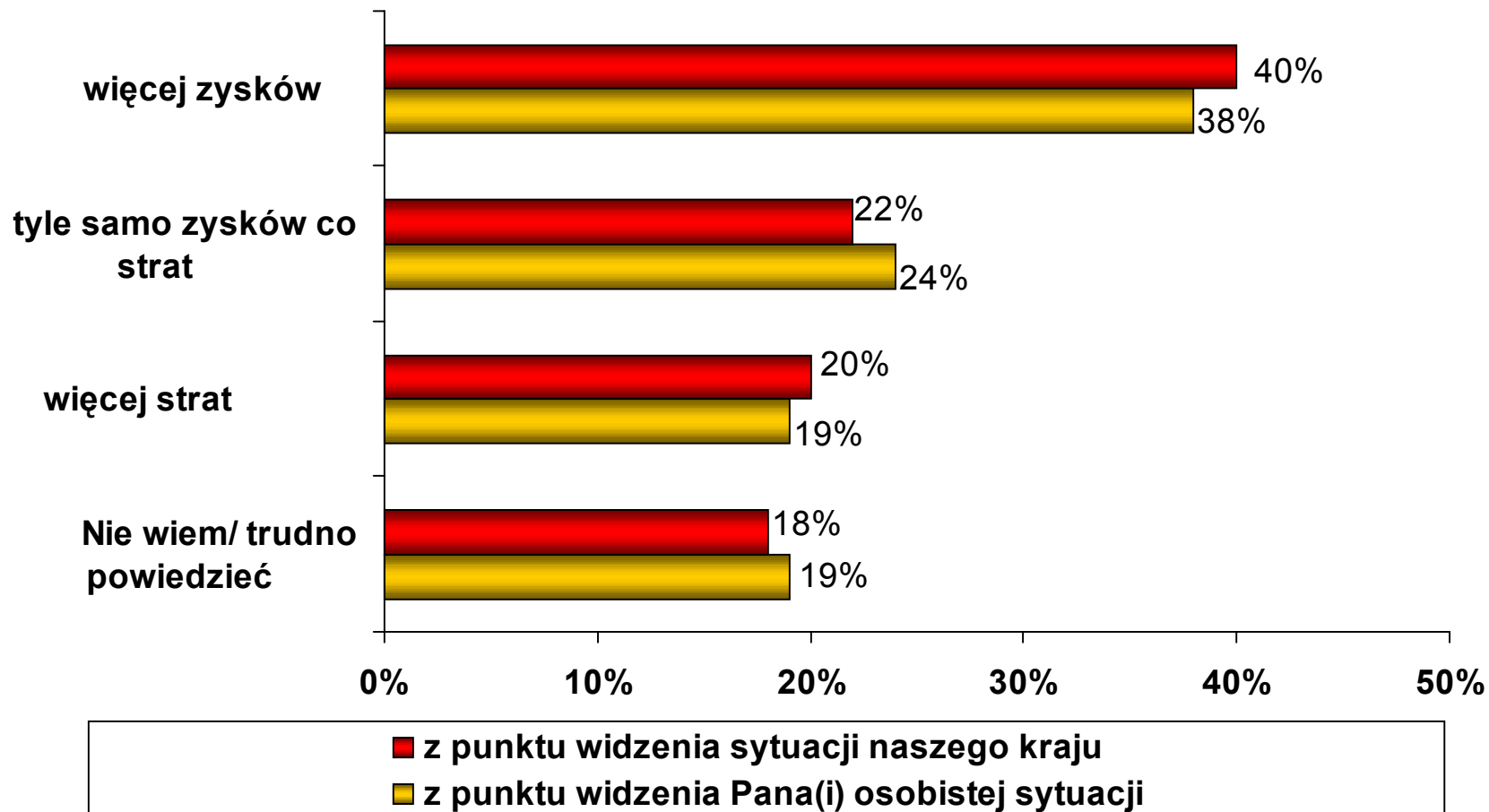

KORZYŚCI I STRATY - Z PUNKTU WIDZENIA KRAJU I SYTUACJI OSOBISTEJ (BADANIA ILOŚCIOWE)

- Ocena kraju jest bardzo silnie skorelowana z przewidywanymi skutkami dla życia osobistego.

Czy ogólnie rzecz biorąc członkostwo w Unii przyniesie...?

N=1000

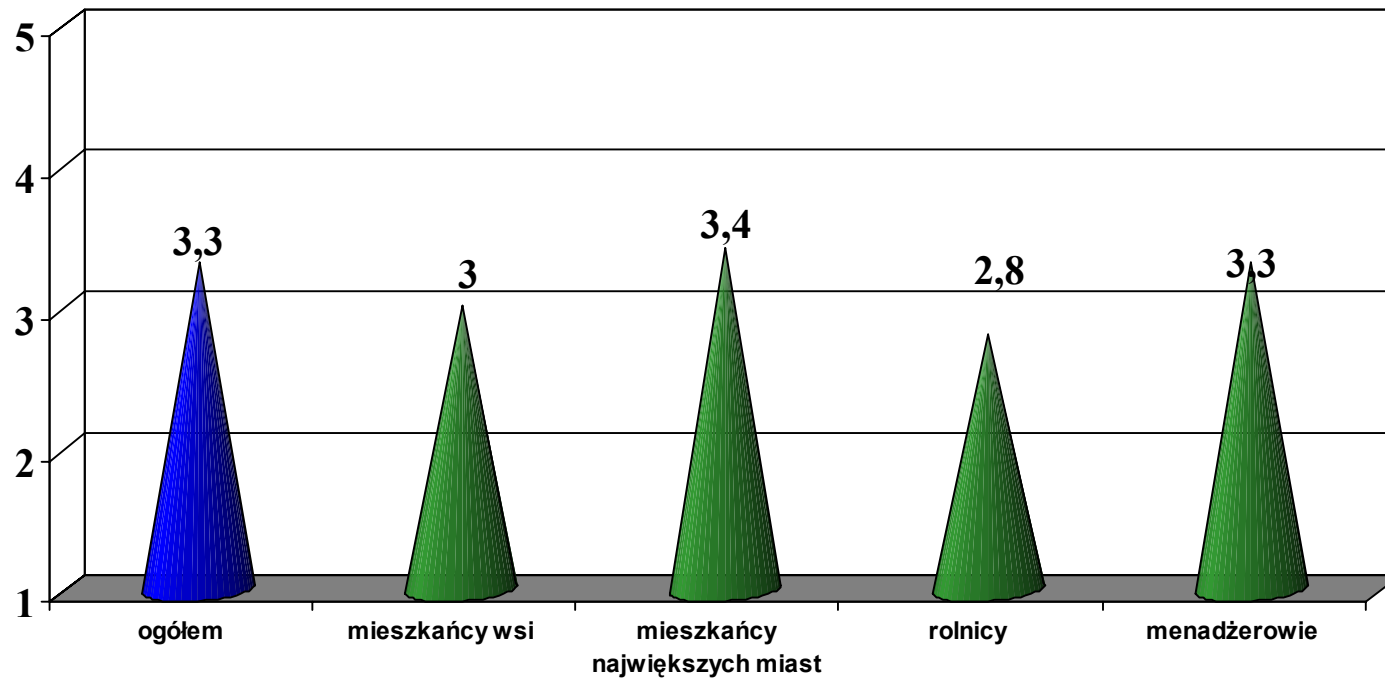
KORZYŚCI I STRATY - Z PUNKTU WIDZENIA KRAJU I SYTUACJI OSOBISTEJ (BADANIA ILOŚCIOWE)

- Badania ilościowe potwierdzają hipotezy i obserwacje z grup dyskusyjnych.
- **Rolnicy i mieszkańcy wsi** (w porównaniu do średnich ocen):
 - przejawiali **bardziej pesymistyczną** ocenę skutków integracji zarówno z punktu widzenia ich osobistej sytuacji jaki i sytuacji kraju.
 - ich oceny są **bardziej skrajne** w przypadku oceny wpływu integracji na na ich osobistą sytuację.
- **Menadżerowie** bardziej pozytywnie niż inne grupy społeczne przewidują skutki integracji dla sytuacji w kraju.

**Czy ogólnie rzecz biorąc, z punktu widzenia Pana(i) sytuacji osobistej członkostwo w Unii przyniesie więcej zysków czy strat?
- średnie-**

Dużo więcej zysków niż strat

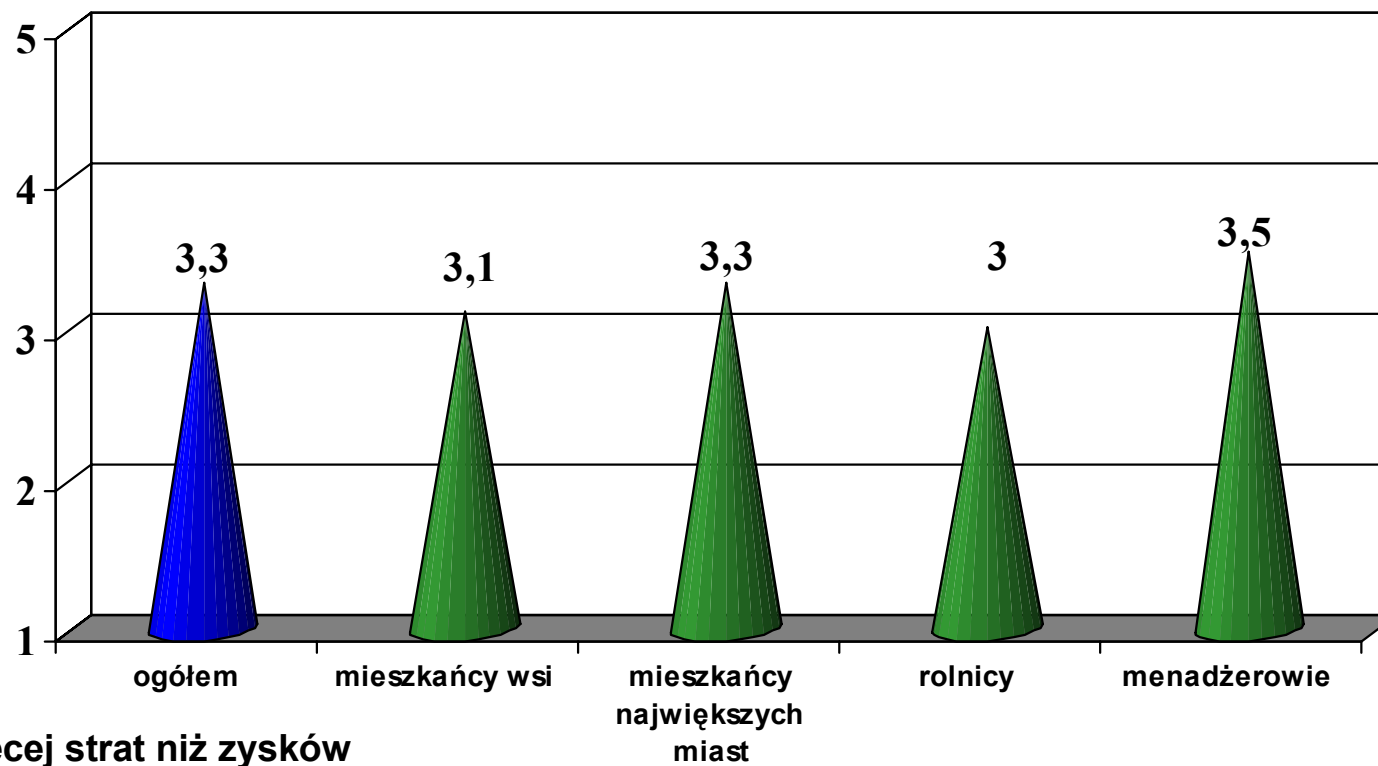
Dużo więcej strat niż zysków

N=1000

**Czy ogólnie rzecz biorąc, z punktu widzenia sytuacji w kraju członkostwo w Unii przyniesie więcej zysków czy strat?
- średnie-**

Dużo więcej zysków niż strat

N=1000

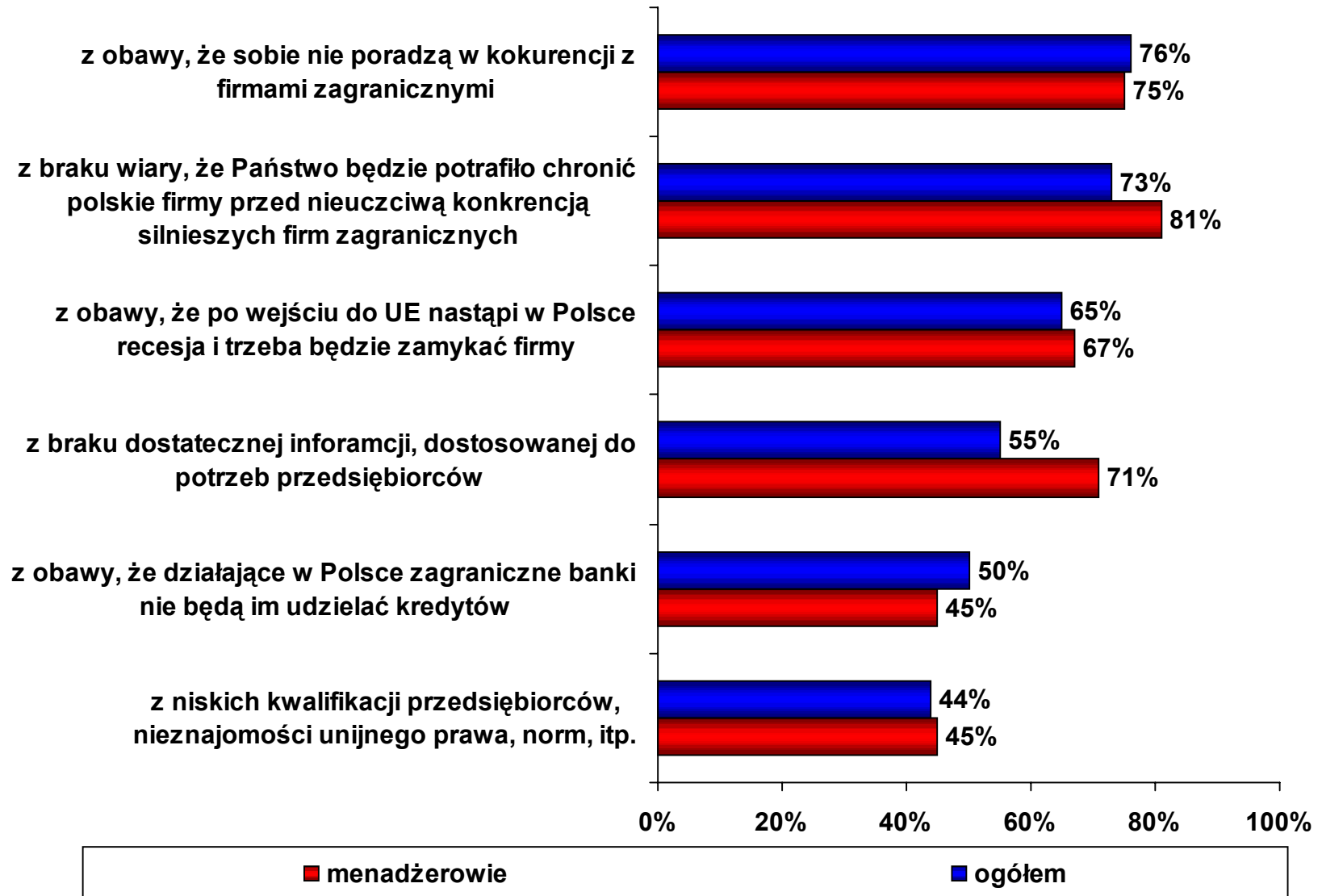

KORZYSCI I STRATY - STOSUNEK DO OBAW ROLNIKÓW I MENADŻERÓW

- Polacy **dobrze** rozumieją przyczyny obaw rolników i menadżerów związane z integracją. **Trafnie** wskazywali na te czynniki, które wymieniali sami zainteresowani w badaniach jakościowych.
- **Większą zgodność** opinii obserwujemy jednak gdy pytamy o przyczyny niepokoju menadżerów.
- **Rolnicy:**
 - **bardziej drastycznie** niż ogół widzą swoje położenie i znacznie częściej akcentują zagrożenia,
 - **rzadziej dostrzegają swoje „wady”**.

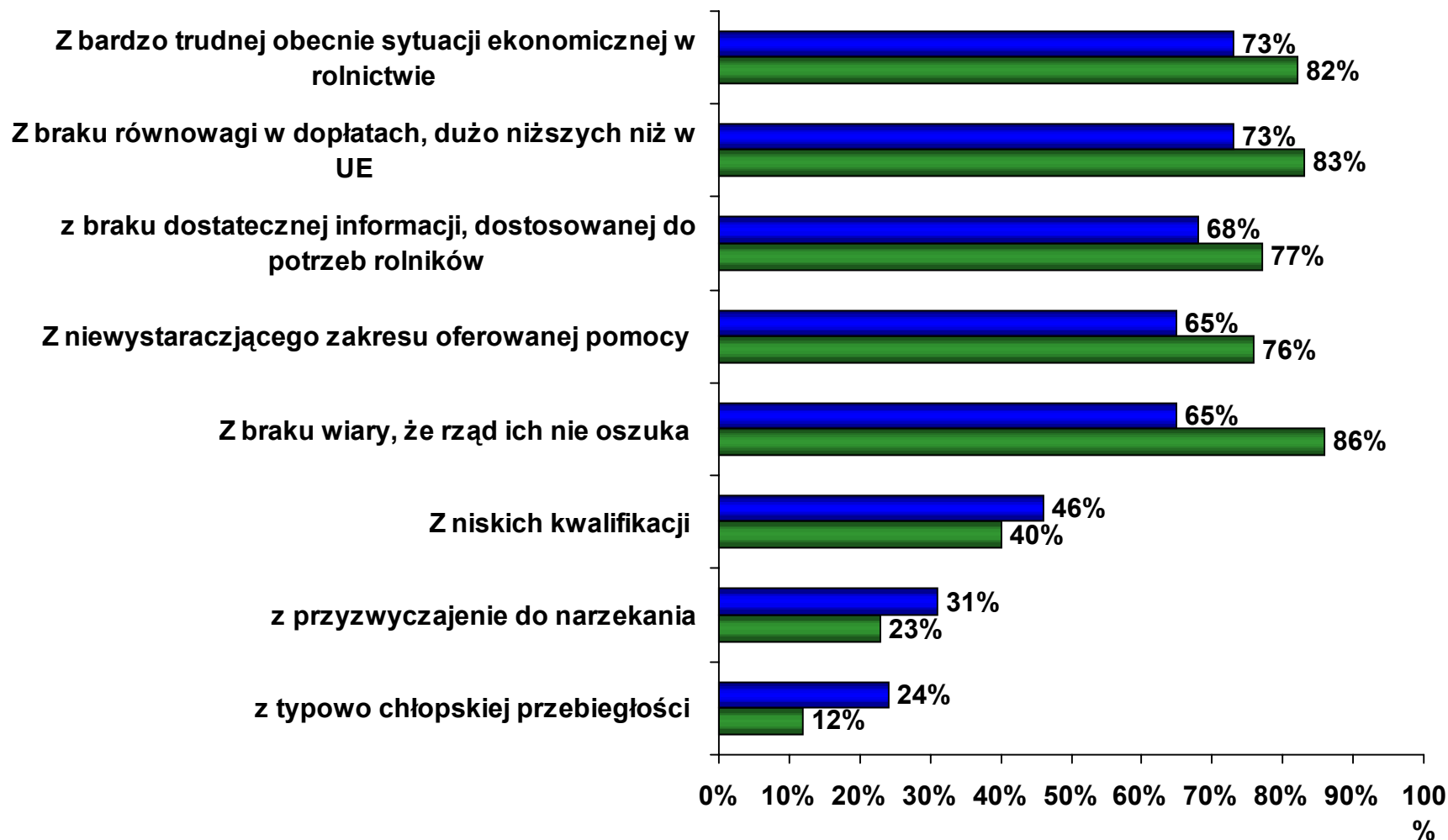

Z czego wynika niechęć polskich przedsiębiorców do UE?

Z czego wynika niechęć polskich rolników do UE?

N=1000

■ rolnicy

■ ogółem

KORZYŚCI I STRATY - KTO ZYSKA A KTO STRACI

W oczach opinii publicznej na integracji

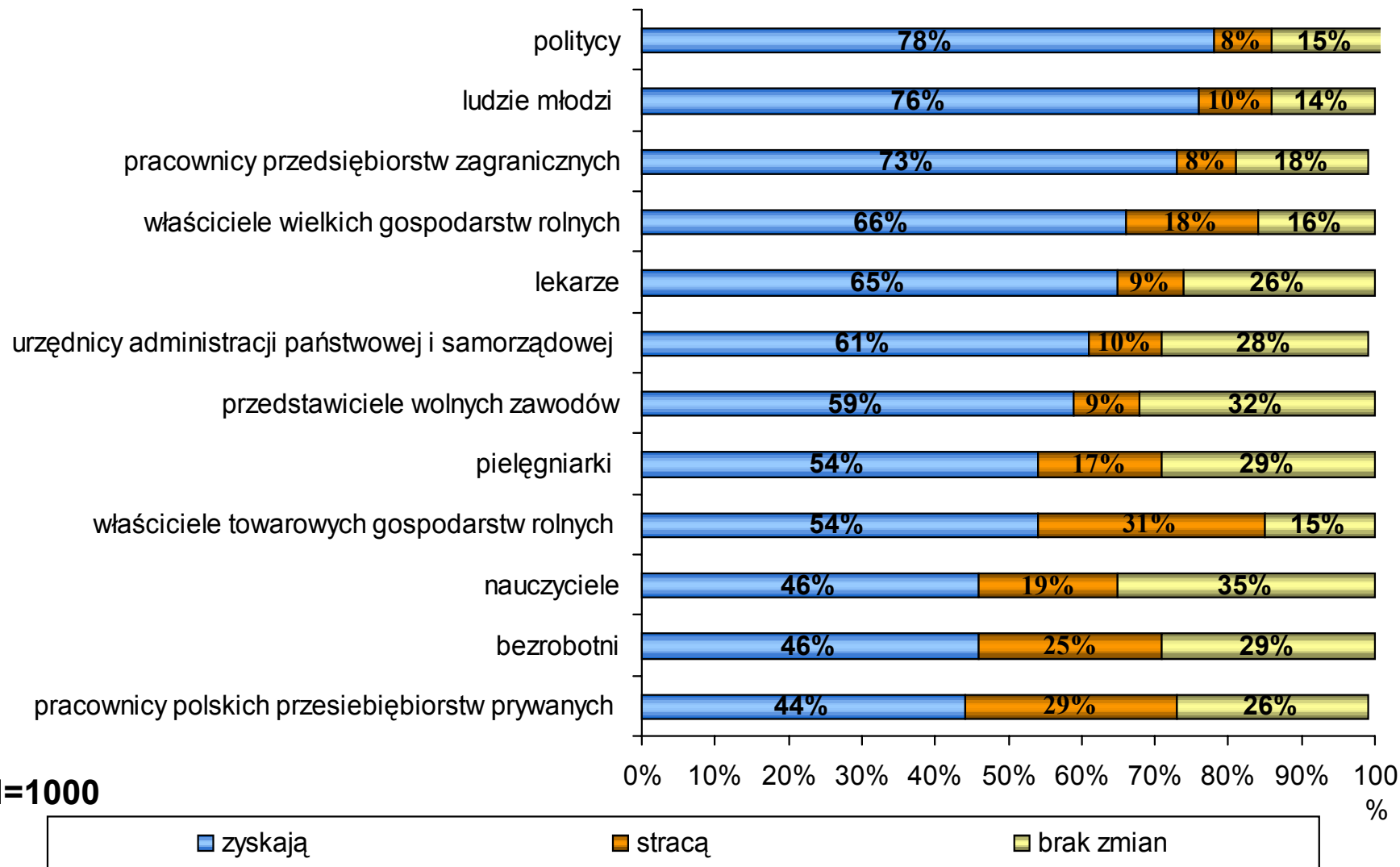
Zyskają

- ludzie młodzi,
- wykształceni,
- przedsiębiorczy,
- przedstawiciele elity politycznej

Stracą

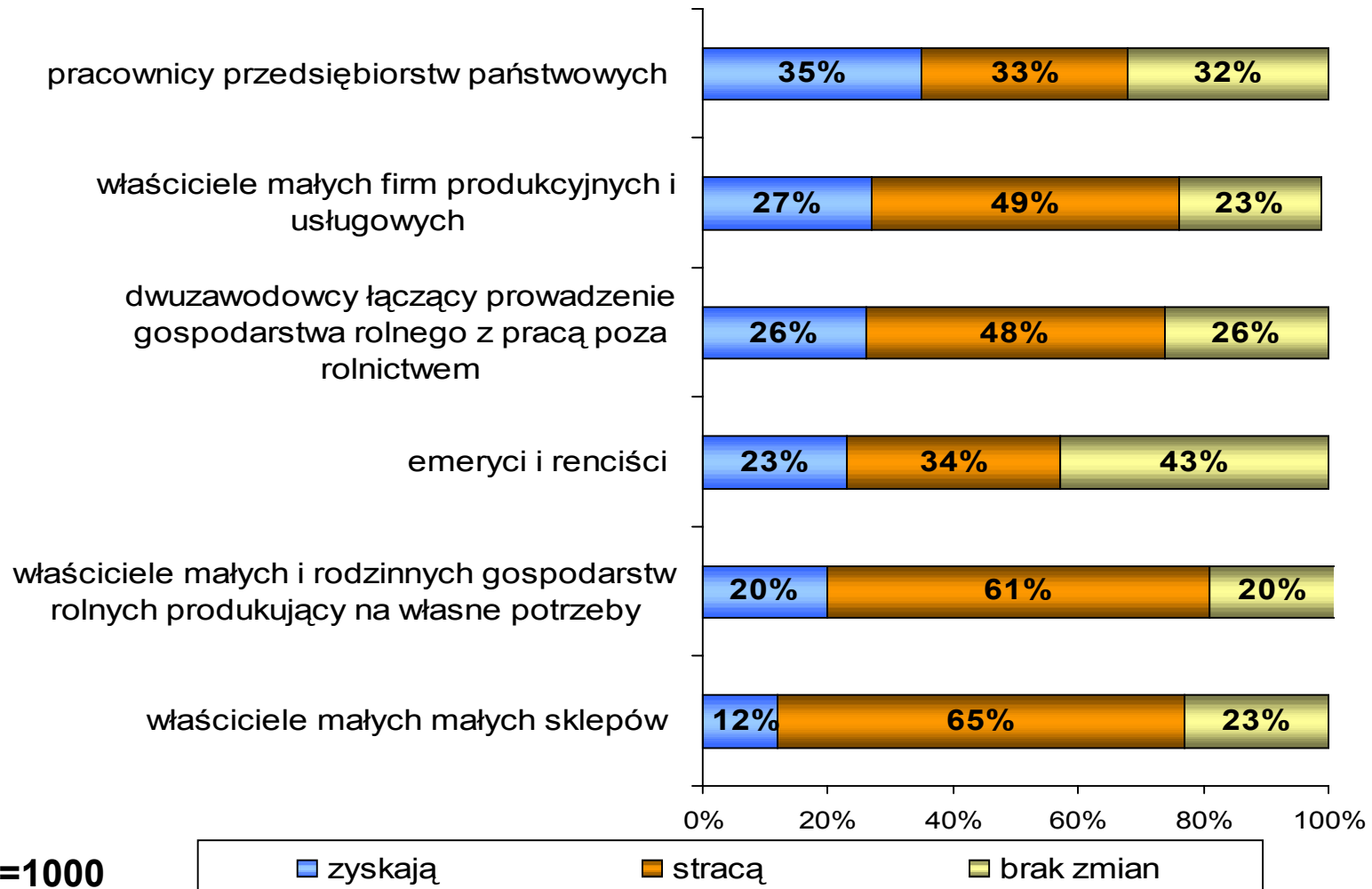
- ludzie starsi,
- niewykształceni,
- trudniej radzący sobie w realiach obecnego rynku

Kto Pana(i) zdaniem zyska a kto straci po wejściu polski do Unii Europejskiej?

Kto Pana(i) zdaniem zyska a kto straci po wejściu polski do Unii Europejskiej?

CO SIĘ ZMIENI PO WEJŚCIU DO UNII ?

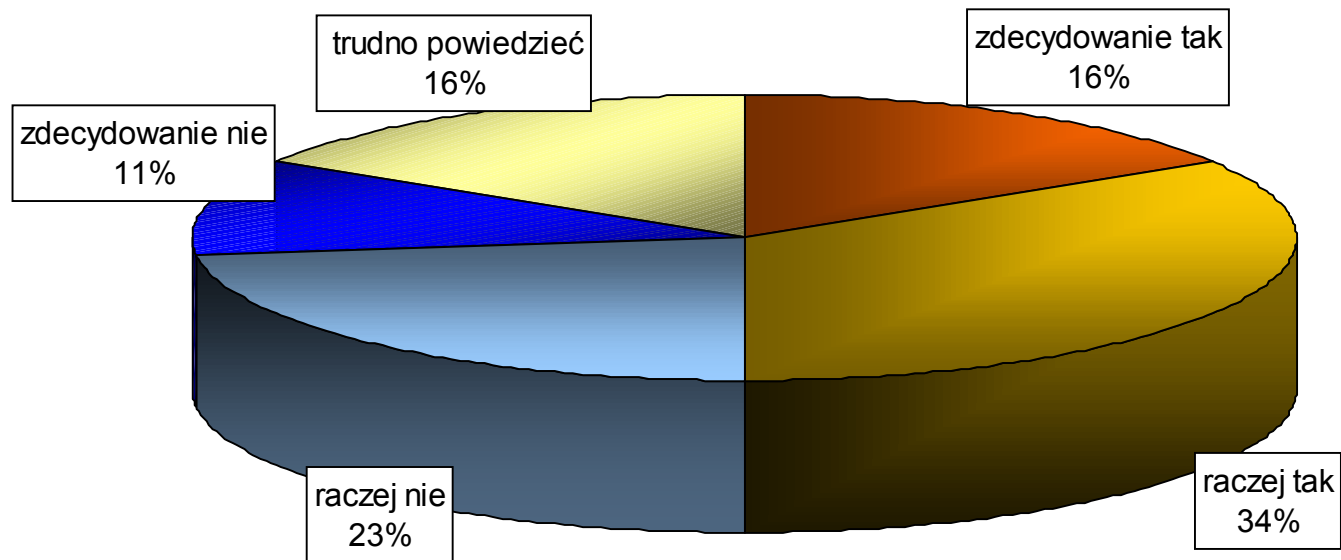

CO ZMIENI SIĘ W SYTUACJI OSOBISTEJ?

- Połowa Polaków jest przekonana, iż członkostwo w Unii wpłynie na ich życie.
- Ponad połowa badanych nie oczekuje ani zmian pozytywnych ani negatywnych w przypadku:
 - zadowolenia z życia,
 - możliwości osobistego rozwoju,
 - sytuacji materialnej,
 - ciężkości pracy,
- Największe nadzieje: Możliwości osobistego rozwoju
- Największy niepokój : ciężkość pracy

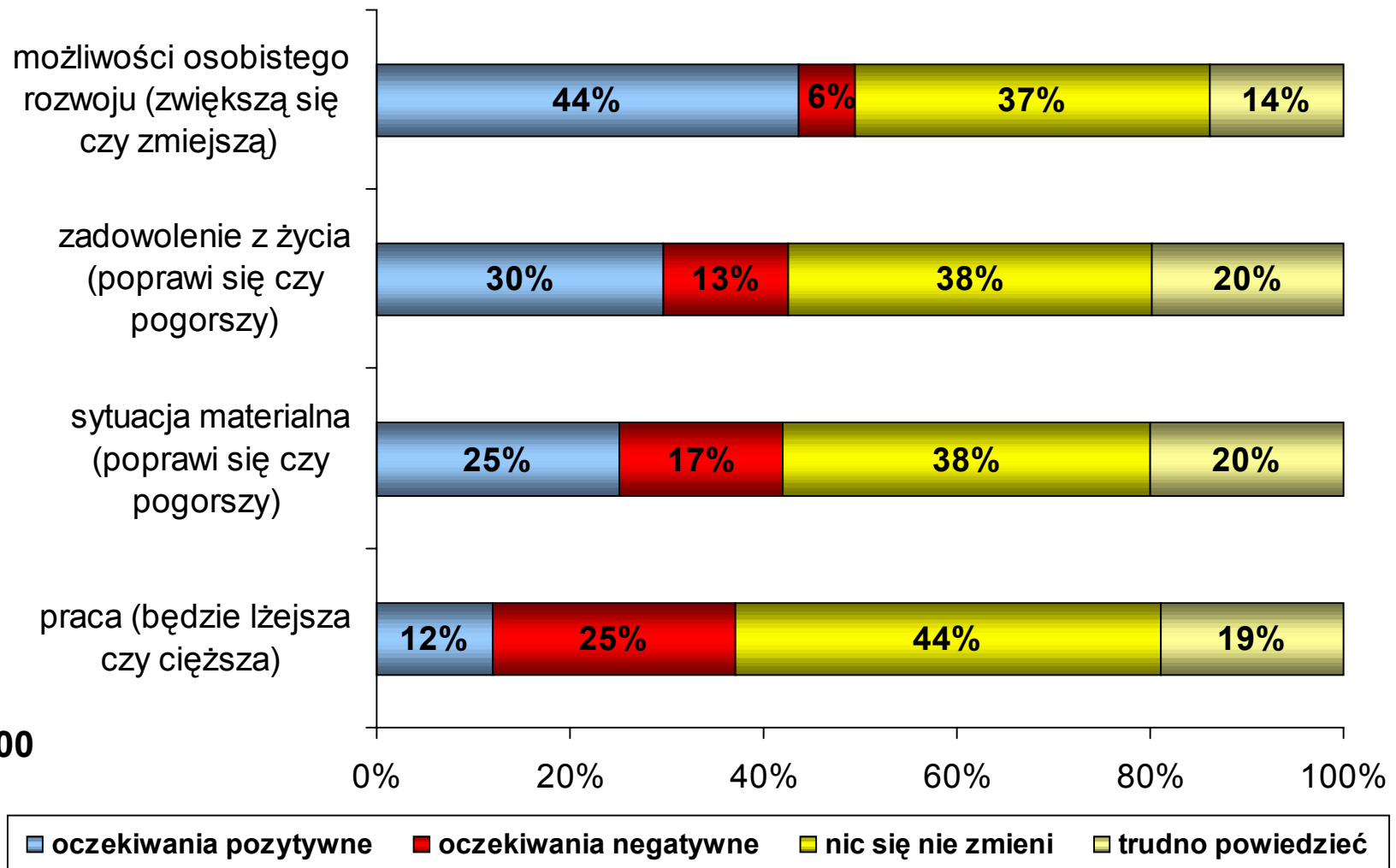

Czy pana(i) zdaniem fakt wejścia za 14 miesięcy Polski do Unii Europejskiej będzie miał wpływ na pana(i) osobistą sytuację życiową?

N=1000

Jak Pan(i) wyobraża sobie swoją przyszłość po wstąpieniu do Unii Europejskiej?

CO ZMIENI SIĘ W SYTUACJI OSOBISTEJ?

- Istotna z punktu widzenia oczekiwań odnośnie wpływu integracji na osobistą sytuację jest **perspektywa czasowa**.
- Polacy wyrażają **bardziej optymistyczne** przekonania gdy pytamy ich o bardziej odległą perspektywę, po 10 latach od wstąpienia do Unii, niż o okres bezpośrednio po wstąpieniu.
- **Ciężkość pracy**: nawet po 10 latach wywołuje niepokój

Jak Pan(i) wyobraża sobie swoją przyszłość po 10 latach obecności Polski w Unii Europejskiej, czyli w 2014 roku?

Wzrost oczekiwań pozytywnych

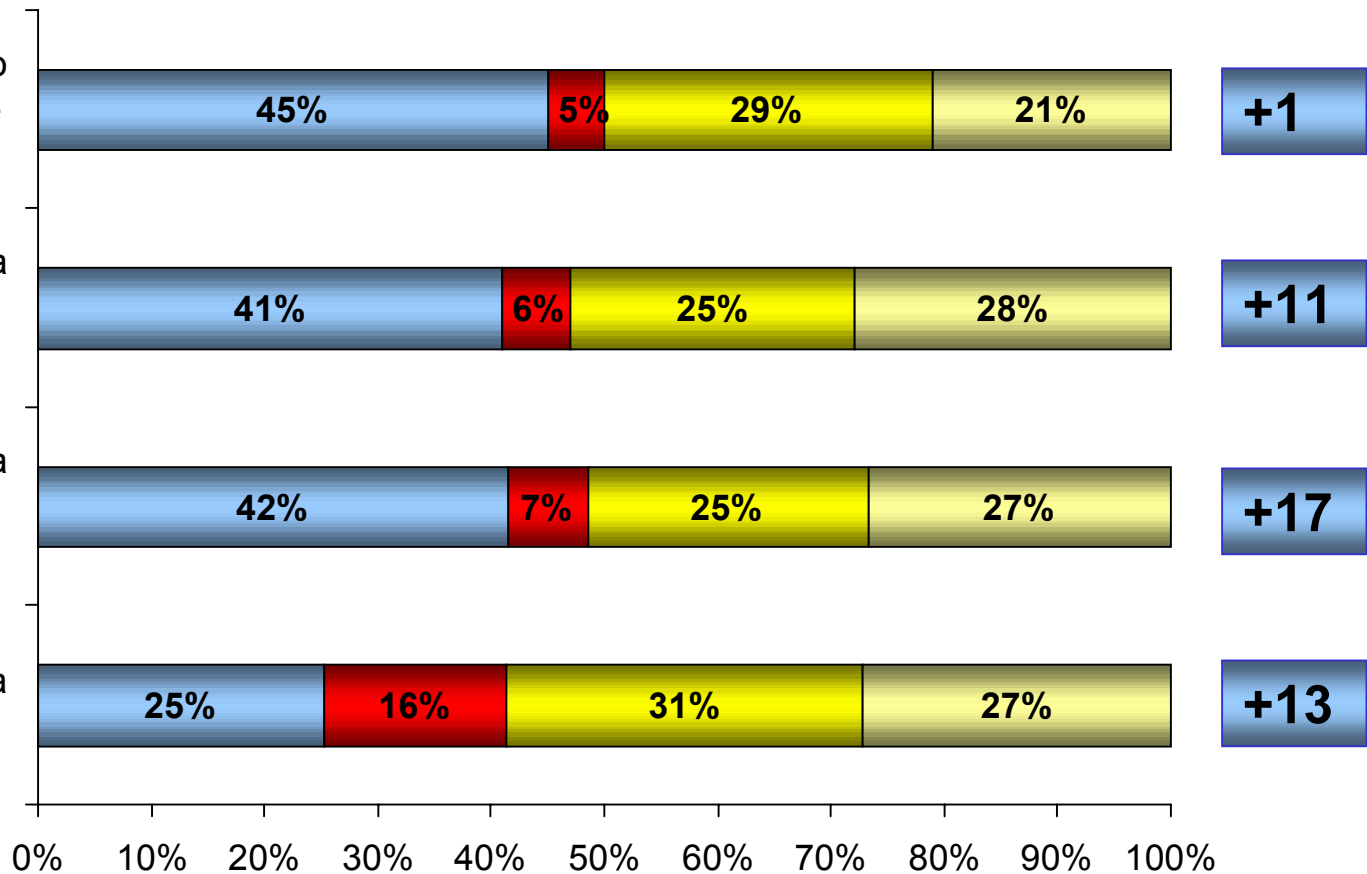

możliwości osobistego rozwoju (zwiększą się czy zmniejszą)

zadowolenie z życia (poprawi się czy pogorszy)

sytuacja materialna (poprawi się czy pogorszy)

praca (będzie lżejsza czy cięższa)

N=1000 ■ oczekiwania pozytywne ■ oczekiwania negatywne ■ nic się nie zmieni ■ trudno powiedzieć

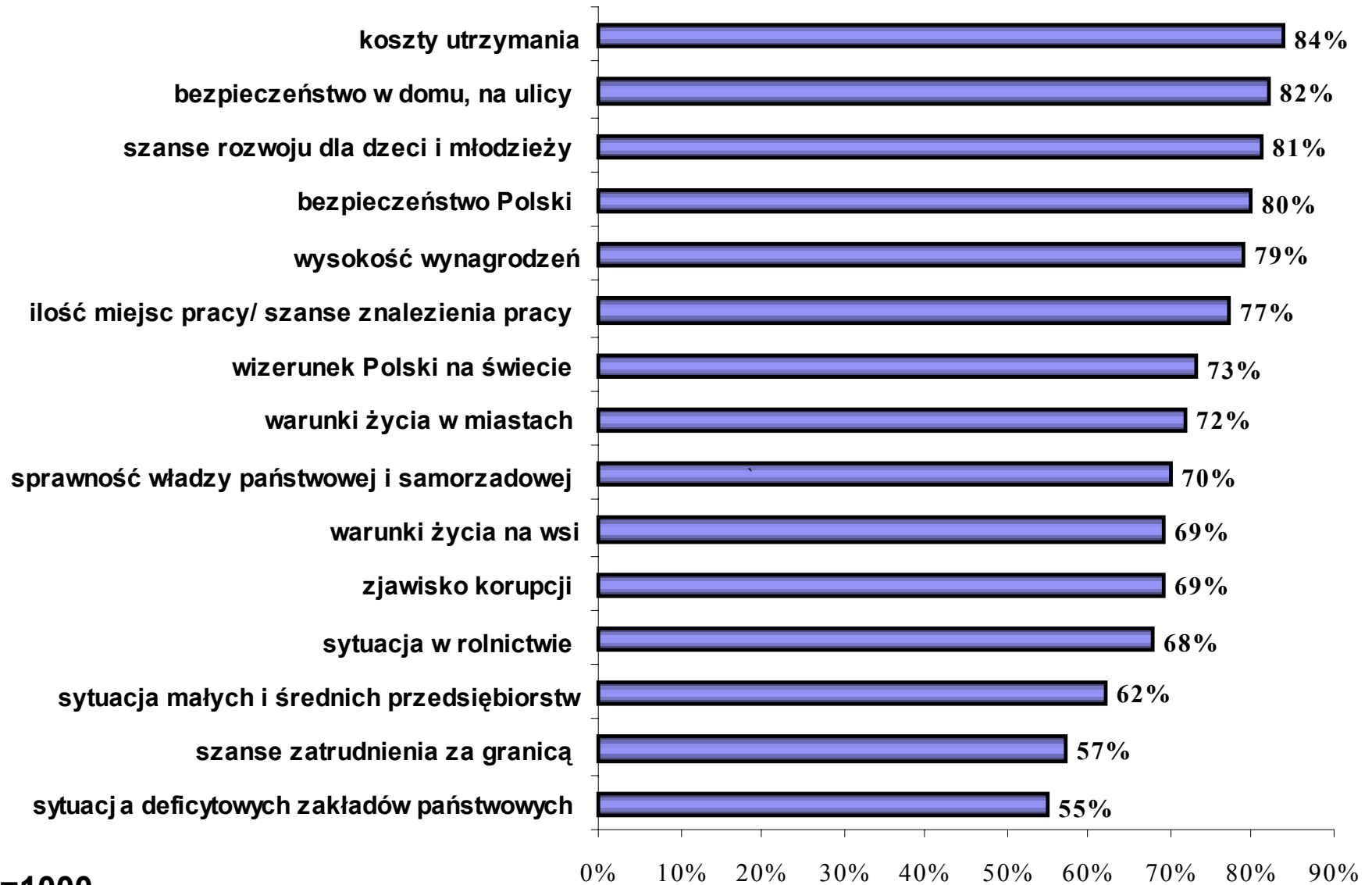

CO ZMIENI SIĘ W SYTUACJI KRAJU?

○ Sprawy najważniejsze dla polskiej opinii publicznej na początku 2003 to

Na ile ważna jest dla Pana(i), każda z tych kwestii?

N=1000
RESEARCH INTERNATIONAL

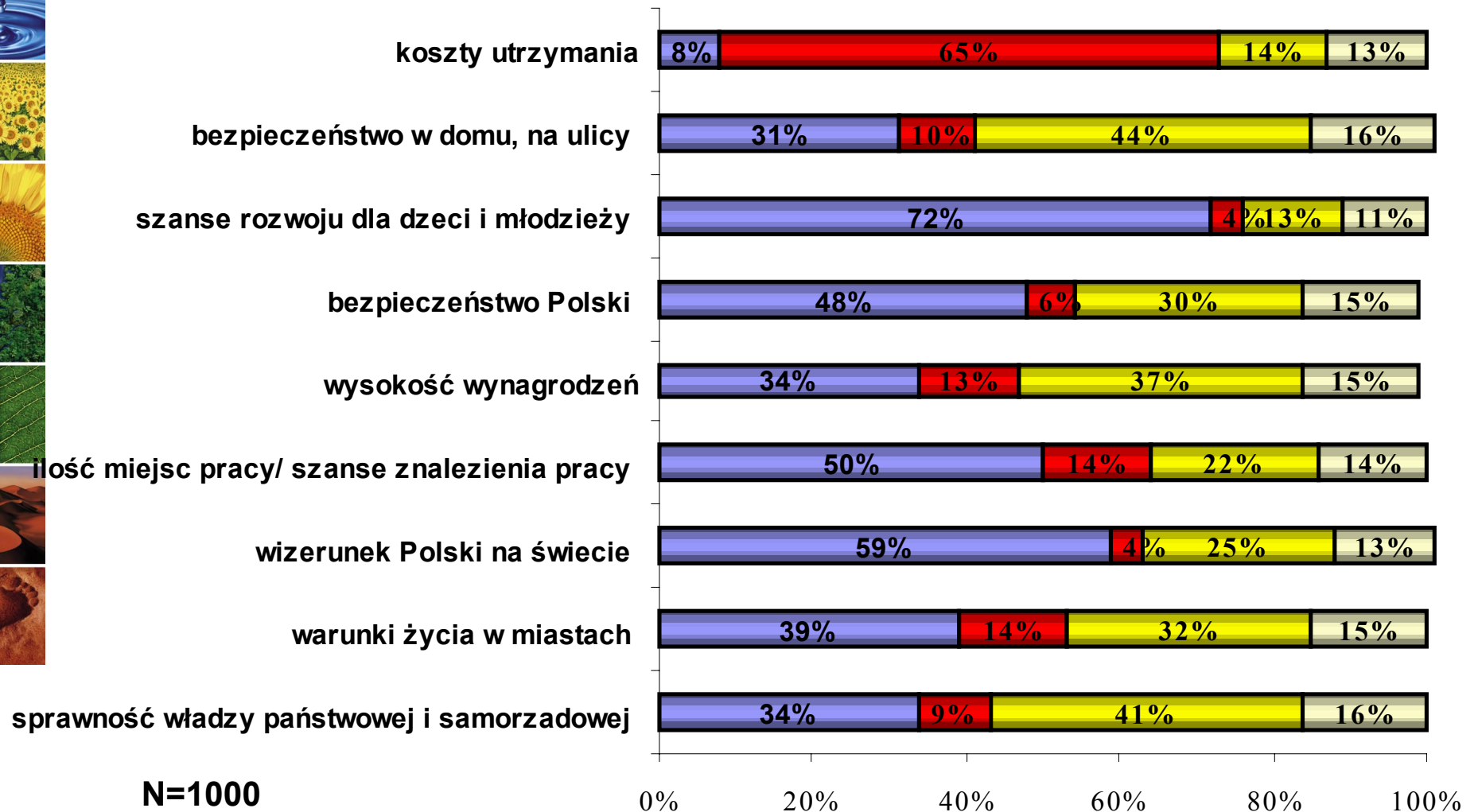

CO ZMIENI SIĘ W SYTUACJI KRAJU?

- Polacy oczekują:
 - **pozytywnych zmian** w tych obszarach, które jednocześnie uważają z najważniejsze,
 - **zmian na gorsze** w obszarach stosunkowo mniej ważnych.
- Jest jednak jeden znaczący wyjątek: **większość obawia się, że po integracji wzrosną koszty utrzymania.**

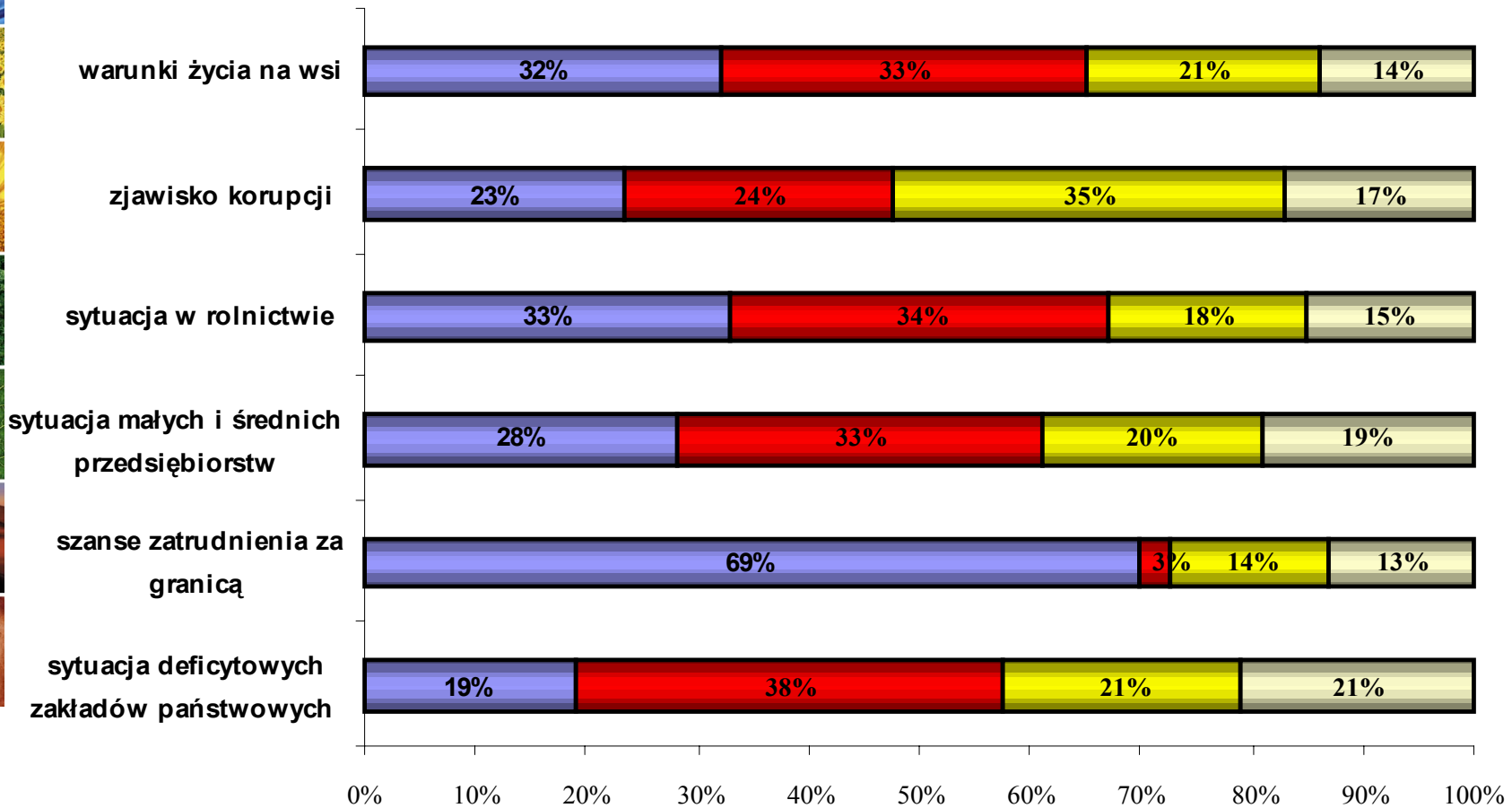
Oczekiwania co zmian w najważniejszych kwestiach

■ oczekiwania pozytywne ■ oczekiwania negatywne ■ brak zmian ■ trudno powiedzieć

Oczekiwania co do zmian w mniej ważnych kwestiach.

■ oczekiwania pozytywne ■ oczekiwania negatywne ■ brak zmian ■ trudno powiedzieć

POTRZEBY INFORMACYJNE
- WYNIKI BADAŃ JAKOŚCIOWYCH-

ROLNICY - POTRZEBY INFORMACYJNE

- Wszyscy respondenci wypowiedzieli **potrzebę głębszej informacji** na temat warunków funkcjonowania rolnictwa w Unii.
- Oczekiwania informacyjne respondentów dotyczyły przede wszystkim „**konkretów**”. Chcieliby oni więcej wiedzieć o:
 - planowaniu produkcji,
 - pieniądzach,
 - trudnościach związanych z gospodarowaniem.

Finanse jeśli chodzi o informacje, wszystko oparte jest na jakichś procentach. Procent z tego, procent z tamtego, nie ma ogólnych pieniędzy, żeby nie mógł sobie rolnik obliczyć ile będzie miał faktycznie.

[rolnicy 21 i więcej ha, Wielkopolska]

PRZEDSIĘBIORCY- POTRZEBY INFORMACYJNE I SZKOLENIOWE

○ **We wszystkich grupach respondenci twierdzili, że zbyt mało wiedzą na temat działań, jakie muszą podjąć, aby dostosować się do członkostwa w Unii Europejskiej.**

- Część dyskutantów twierdziła, iż samodzielnie poszukiwała tego typu danych.
- Działania te nie przyniosły oczekiwanych rezultatów, ponieważ zakres, dogłębność lub forma przekazania uzyskanych informacji nie korespondowały z oczekiwaniami osób zainteresowanych lub ich poziomem wiedzy.

WSTĄPIENIE POLSKI DO UNII - POTRZEBY INFORMACYJNE I SZKOLENIOWE

- Wypowiedzi respondentów wskazują, iż **potrzebują oni informacji na temat koniecznych certyfikatów i licencji** oraz danych praktycznych – jak, gdzie można je zdobyć, co należy zrobić, aby je uzyskać.
- **Brakuje im także wiedzy o:**
 - **wymaganych dostosowaniach** organizacyjnych, prawnych (szczególnie z zakresu prawa pracy, podatkowego, prawa gospodarczego, obrotu towarowego),
 - **normach technicznych** obowiązujących w krajach członkowskich
 - **nowoczesnych technologiach.**

REFERENDUM

REFERENDUM - ROLNICY

- W zgodnej opinii respondentów, **rolnicy nie należą do grup, które mają szansę na skorzystanie z integracji**, stąd pytanie o zamiary uczestnictwa w referendum wywołały bardzo zróżnicowane reakcje.

PRZECIW

(po kilka osób w każdej grupie)

- wejście Polski do Unii jest niekorzystne dla rolnictwa
- i dla Polski;
- kraj zostanie zdominowany ekonomicznie,
- stanie się wyłącznie rynkiem zbytu dla towarów unijnych.

ZA

(2-3 osoby w każdej z grup)

- pozytywne skutki dla następnych pokoleń;
- wybór "mniejszego zła".

Wielu nadal nie podjęło decyzji.

[rolnicy do 5 ha, Lubelskie]

Zdecydowany jeszcze nie jestem, ale logicznie myśląc, biorąc pod uwagę nasze położenie, tzn. Polski, sytuację na rynku ogólnie rzecz biorąc, to nie mamy innego wyjścia. Bo zostać w takiej sytuacji i w takim stanie gospodarki, samym sobie, to jeszcze gorzej niż wejście do Unii.

REFERENDUM - PRZEDSIĘRCY

- Zdecydowana **większość przedsiębiorców** deklaruje poparcie dla naszego członkostwa w Unii Europejskiej.
- Źródłem takich postaw jest nadzieja, że nowa rzeczywistość okaże się lepsza niż obecna.
- Podjęta przez respondentów decyzja “za” jest podyktowana także **troską o przyszłość własnych dzieci**, przekonaniem, że **otworzą się przed nimi nowe możliwości**, zaś ich standard życia ulegnie znacznemu podwyższeniu.

Dla mnie Unia jest stracona, ale dla młodszego pokolenia będzie zyskiem. Ja jestem w takim wieku – jak mówią – za stary do czegoś, za młody do czegoś, ale młodzi, którzy mają dzisiaj 15 lat, nie będą mieli się czego wstydzić. Będą europejscy, czy będą tu, czy tam, będą się jednakowo czuć. My będziemy musieli walczyć o swój byt.

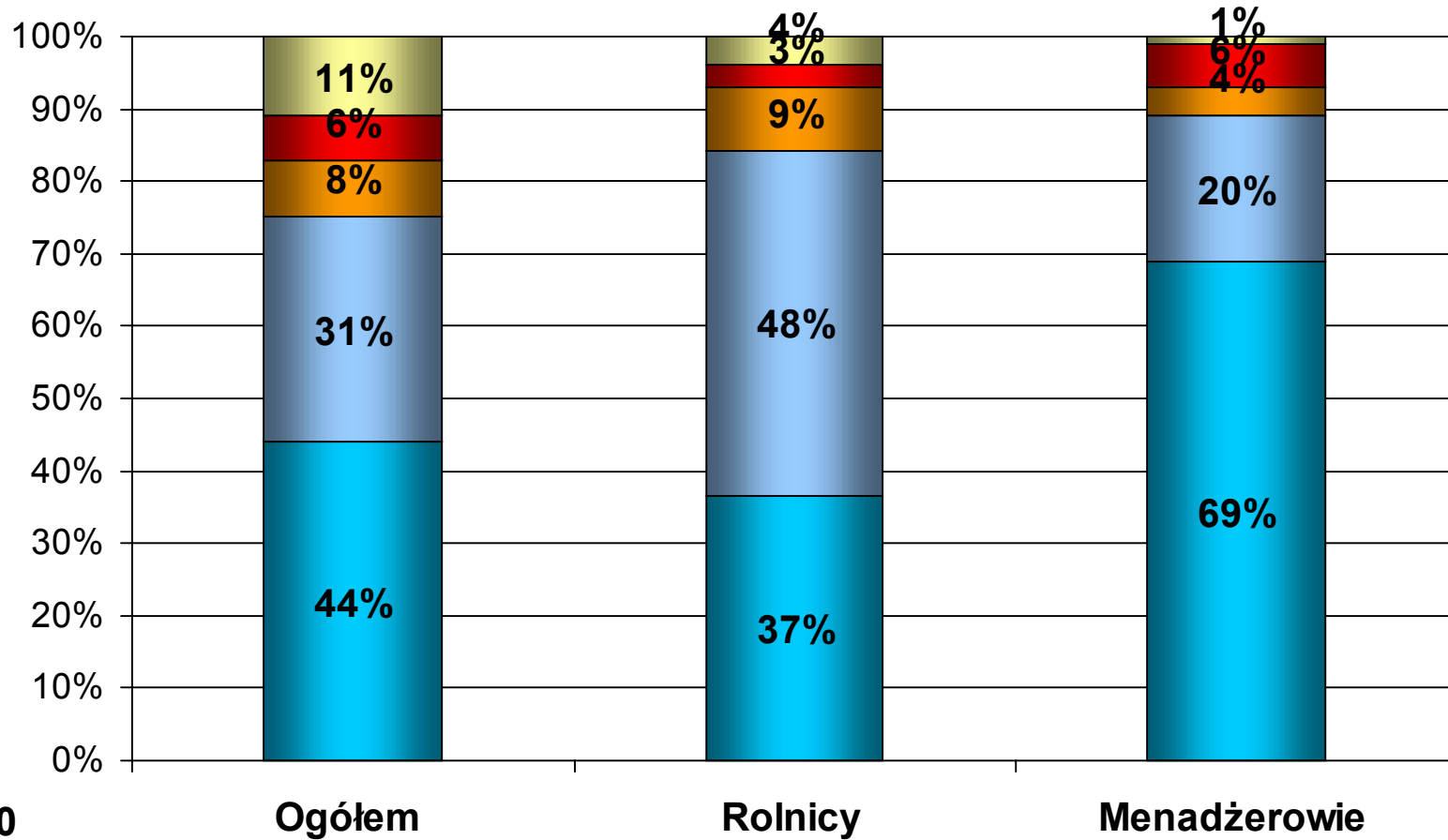
[Poznań]

Na pewno poziom życia podniesie się. Żaden z nas nie łudzi się tym, że nasza emerytura będzie taka jak w Niemczech, ale wydaje mi się, że poczucie stabilizacji.

[Katowice]

W czerwcu tego roku odbędzie się referendum w sprawie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Czy zamierza Pan(i) wziąć udział w tym referendum?

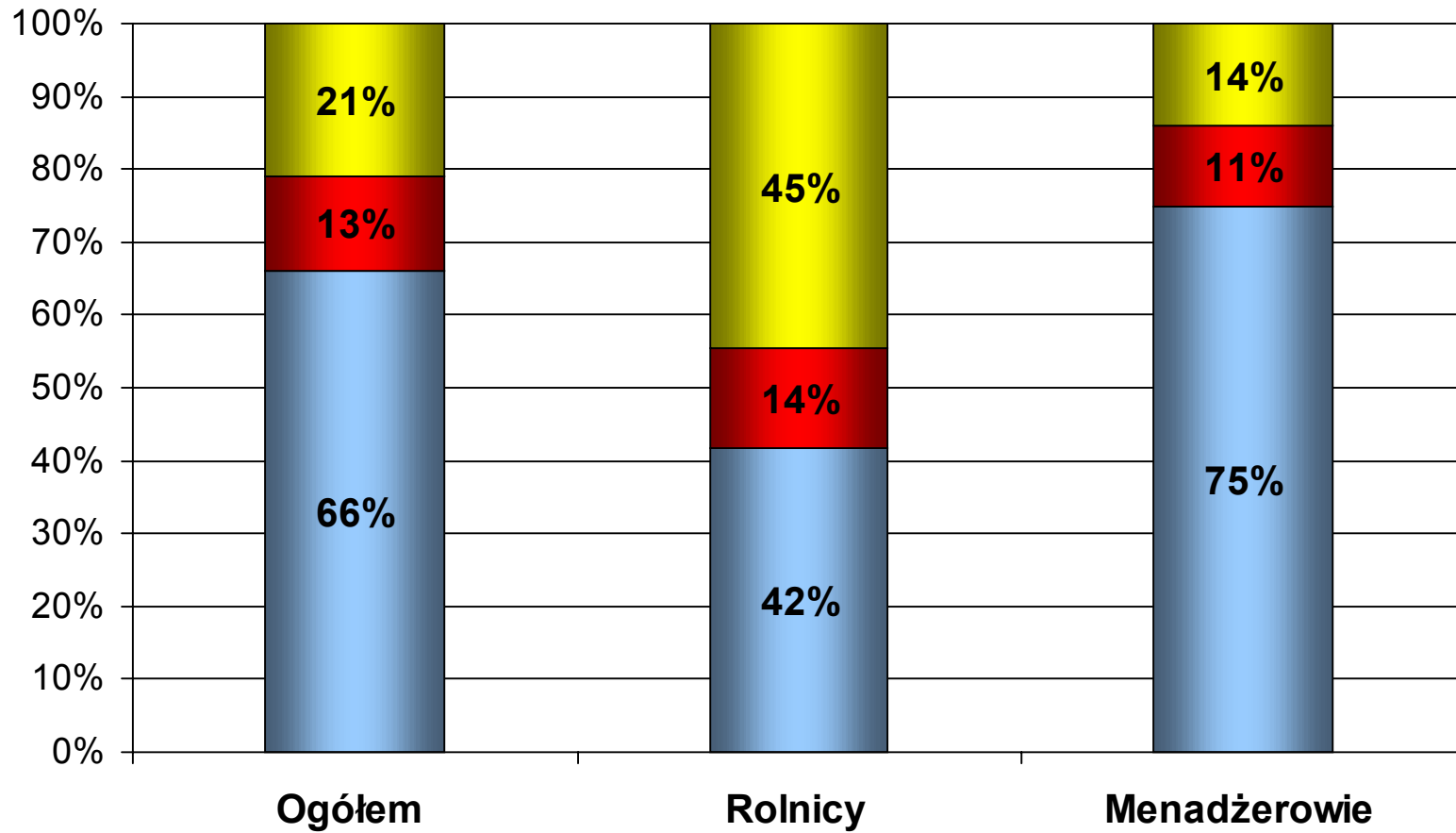

N=1000

■ Na pewno tak ■ Raczej tak ■ Raczej nie ■ Na pewno nie ■ Nie wiem

A jak zamierza Pan(i) głosować w tym referendum?

N=752

■ za członkostwem

■ przecikowko członkostwu

■ jeszcze nie wiem

REFERENDUM- CO SIĘ STANIE JEŻELI NIE WSTĄPIMY DO UNII

MOŻLIWE SCENARIUSZE

Prawdopodobne

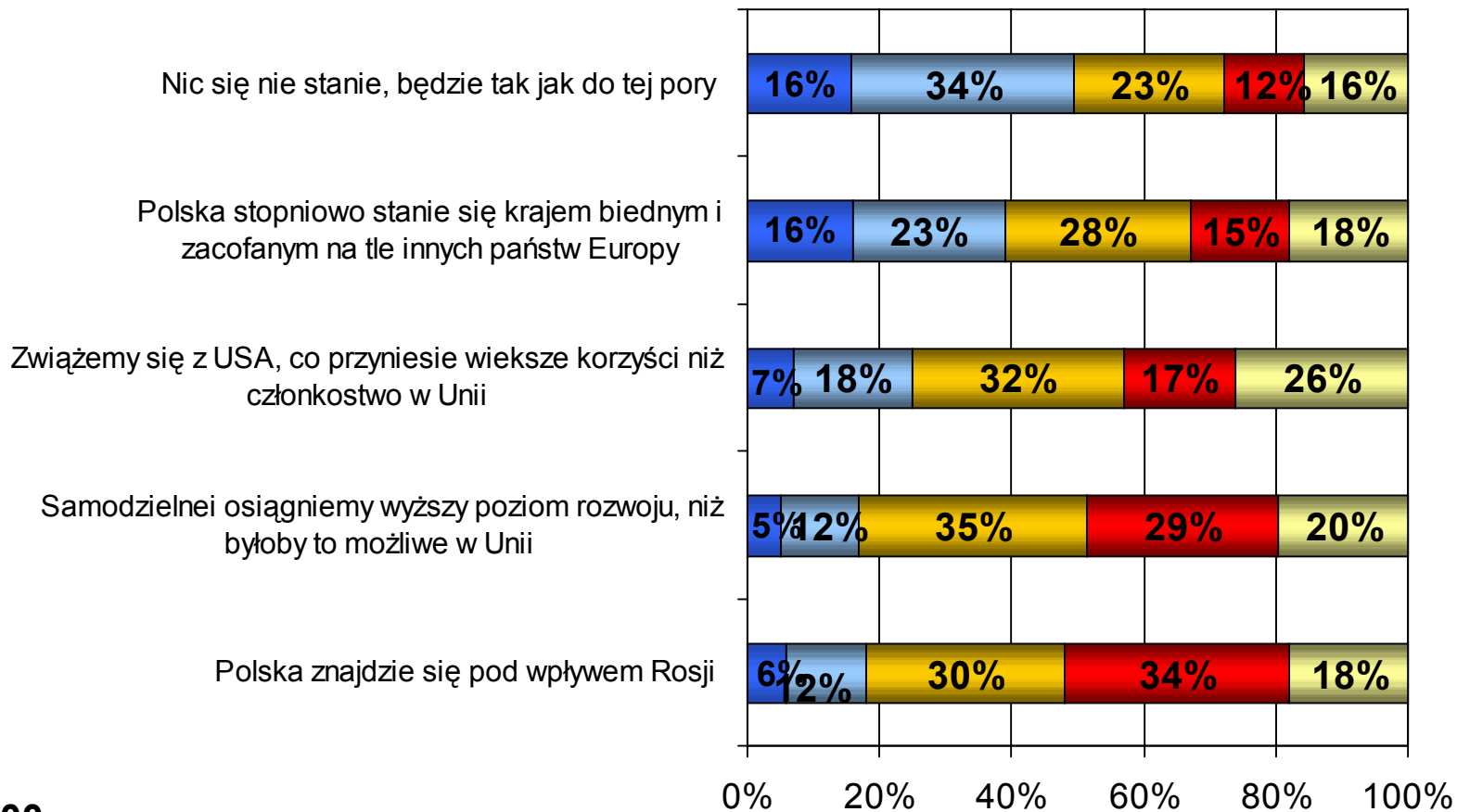
- nic się nie stanie, będzie tak jak do tej pory

Nieprawdopodobne

- Polska stanie się krajem biednym i zacofanym
- Zwiążemy się z USA
- Samodzielnie osiągniemy wyższy poziom rozwoju
- Polska znajdzie się pod wpływem Rosji

Jak Pana(i) zdaniem potoczą się losy Polski gdy nie wejdziemy do Unii. Na ile prawdopodobne wydaje się Panu(i), iż ...?

N=1000

- Bardzo prawdopodobne
- Raczej prawdopodobne
- Raczej nieprawdopodobne
- Zupełnie nieprawdopodobne
- Nie wiem

KONTAKT

Agnieszka Morysińska

e-mail: amorysinska@pentor.com.pl

tel. 60 61 471